

**De Illustre Lieve Vrouwe
Broederschap sedert 1318
te 's-Hertogenbosch**

Zeven eeuwen Broederschapsgeschiedenis in het kort

door drs. Véronique Roelvink

*Museum Het Zwanenbroederschap
Mithamerstraat 94
De Bosch*

Illustre Lieve Vrouwe Broederschap
en Adr.Heinen Uitgevers, 's-Hertogenbosch, 2003

de Sint Jan. Zij worden gevolgd door de deken van de Sint Jan, die het Heilig Sacrament in een monstrans draagt. Daarachter lopen de stadsbestuurders. Dan volgen de gezworen Broeders. Zij dragen hun eigen Mariabeeld op een draagbaar mee. Het beeld wordt beschermd door een baldakijn. Ook dragen de Broeders een zilveren beeld van Sint Jan, waarboven eveneens een baldakijn wordt gedragen. De Broeders vormen min of meer de staart van de stoet. Achter hen komen nog begijntjes, groepen uit naburige dorpen en vrouwen en meisjes uit diverse lagen van de bevolking.

Muziek speelt uiteraard een belangrijke rol tijdens de processie. Vele zangers en muzikanten, soms van ver buiten de stadsgrenzen, zijn naar 's-Hertogenbosch gekomen om aan het evenement deel te nemen. Voor het Mariabeeld van de Broeders lopen vier stadspijpers, die op diverse instrumenten spelen. Voor het zilveren beeld van Sint Jan lopen twee speellieden die speciaal voor de gelegenheid zijn ingehuurd. Ook de zangers en gastzangers lopen met de Broeders mee. Zij zingen diverse geestelijke gezangen, daarbij soms begeleid door de muzikanten.

24

De Markt ligt ongeveer op de helft van de route. Hier worden de beelden neergezet en is men getuige van de opvoering van een mysteriespel, een godsdienstig toneelstuk. Als het spel uit is, loopt de stoet via een andere weg terug naar de Sint Jan, waar wederom een spel wordt opgevoerd. De kosten van de spelers van beide mysteriespelen worden mede door de Broeders gedragen.

Aan het einde van de middag vieren de Broeders gezamenlijk het Maria-
lof. Het lof wordt zes maal per week gezongen: gedeeltelijk in de eigen kapel en gedeeltelijk op het oksaal van het hoogkoor in de Sint Jan.

Een priester, de koster, zangers, koralen en de organist verzorgen het lof. En hoewel het een interne aangelegenheid is, zullen diverse belangstellenden in de Sint Jan meegenieten van de mooie muziek.

Gelukkig is er vandaag geen gebrek aan zangers. Dat is wel eens anders, want soms wordt het minimale aantal vereiste zangers niet gehaald.

Om verder te lezen

- G.C.M. van Dijk, *Geschiedenis van de Illustere Lieve Vrouwebroederschap te 's-Hertogenbosch, 1318-1973*, Tilburg 1973.
- W. Halsema-Kubes, G. Lemmens, G. de Werd, *Adriaen van Wesel (ca. 1417-ca. 1490). Een Utrechtse beeldhouwer uit de late middeleeuwen*, 's-Gravenhage 1980.
- A.M. Koldewij (ed.), *In Buscoducis. Kunst uit de Bourgondische tijd te 's-Hertogenbosch, Catalogus en Bijdragen*, 's-Gravenhage 1990.
- J. Koldewij, P. Vandenbroeck, B. Vermet (ed.), *Jheronimus Bosch. Alle schilderijen en tekeningen*, Rotterdam 2001.
- J. Koldewij en B. Vermet (ed.) met B. van Kooij, *Hieronymus Bosch. New insights into his life and work*, Rotterdam 2001.
- T. Kooyman, 'De 18 tinnen drinkkannen van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch', in: *De Tinkoerier. Mededelingenblad Nederlandse Tinvereniging. Speciale uitgave, december 1999*, Amsterdam 1999.
- 50 P.Th.J. Kuijer, *'s-Hertogenbosch, stad in het hertogdom Brabant, a. 1185-1629*, Zwolle 2000.
- V. Roelvink, *Gegeven den sangeren. Meerstemmige muziek bij de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch in de zestiende eeuw*, 's-Hertogenbosch 2002.
- A. Schuttelaars, *Heren van de Raad. Bestuurlijke elite van 's-Hertogenbosch in de stedelijke samenleving 1500-1580*, (Ph. diss., Katholieke Universiteit Nijmegen, 1998), Nijmegen 1998.
- A. Vos e.a. (red.), *'s-Hertogenbosch. De geschiedenis van een Brabantse stad, 1629-1990*, Zwolle 1997.